

МЕДЭЭЛЕР

Юристер хуралы

Республиканын прокуратура органдарынын ажыдачыларынын хуралы Кызылгада болуп эрткен. Аяна Тыва АССР-нин прокуратура органдарынын эртенги чыдаа...

Тайгада звено

Николай Доржунов эвенонунда хой эвес, чүгөсө кыжи бар. Олар тус бүрү аймак жергекшидик, бот-боттары багыт...

Дружинник ажылы

Ийн-Тал сес чыл школазынын чолааны Болат-оол Кыргысевич Хоббет уз салбыра удуучу дужа...

Хурал болган черлерге кырым-чургууа хамаарышкан депшиктелер, азы-апызы тогузунга...

О. СУГЕ.

ХӨГЖҮП ОРАР СУУРУВУС

тин Тогоп, хой чыдарда колхоз даргадан чораян, Ленин орденнин эдилекчиси Хертек Кудурукпай, партия, совет ажылдагычы чораян...

кыдыр организастаан. Чаа ажыл-агыйнын кол адыры— мал ажылы. Совхозтун бүтү орудагынын 80 хууун мал...

нарнын кыптагыларнда тедиртиген. Амгы үедө төртүр хойларын болган күжү баксыраап мады тургузуу азырап турар.

амдыралы өккөзөн. Хевастерек, соодуктузуг, моторикдик, радиотристантыг өг-бүлелер дыка көйөй. Чик машина садым алдыр эөлөгдө баа эвеш эвес ажылдагынар бар.

КЕЛИРҮЕ—УЛАМ СОЛУН

Суурувус чону, аян-шинчизи

шаныкп хөгжүр турар. 250 олуттуг Кудура багыды, ийн кыт машина-трактор мастерская, 32 машина кирер гараж, совхоз конторасы, 50 орунуг асан-сад, ийн аа ишти курттаар 20 акыг ба жиньяр немешкен. Бо онгу беш чыдык баптагы чылдарында суур улам аян-шинчи кирер. 560 өөреникчи өөренир үш кыт школа, ийн кыт интернат, ийн аа ишти чурттаар хой-хой баккынар ажылдагы кирер. Чагай-жылдагы ажылдары улам калбарар, чонуп амдырал хандырылганы улам өккөзүр.

«БАЙ-ТАЛ» СОВХОЗ

1973 чылдын май 1-де «Тала» совхозтун үш дугаар салбыры «Бай-Тал» совхоз

КӨДЭЭ СОВЕТ

Көдээ Совет

Малдың чаш төлү күч-менди доруктуруп алдыр дөш ажыл хайгынып эгелээл. Мал ажылында мергексэн, чыдык-на бедик көргүзүлгө чедип ап турар малчылар эвеш эвес. Оларга И. Эречкин, И. Лаа болган өккөлдөр-даа хамаарыш. Ажыл-агыйнын өскө адыраалдык мурнакчал баа хой. Тракторист Д. Донул, чолаачы И. Омбес-оол, комбайнер М. Баар-оол олар эш-өрүтүп хундуукели, совхоз дирекциянын маанил-макталдыры уругучу чаалап ап келген.

Совхозта 600 акыг ажалырылар бар. Эрткен чылым бир ажылчынын айда ажылдан алган ортумак шанымы 184 рубль болган. Оогу уламыдан өг-бүтө бургузуну

КӨДЭЭ СОВЕТ

Көдээ Совет

Суурувус ады-базе алаан көдө Советтик девискозирде 204 өрөгөдө 2014 чурткагы чыл бар. Оон иштинеде акыл кыдып шыдаар 600 акыг кыл совхоз бурдурганда, 100 хире өскө организа-цияларда доктаамал акылдап турар. Көдээ Советтик күс-комунун даргазына аймак ажылдакчы Хиринг-оол Аамр-оолду сооптаандан бээр чыдаа четтөөл. Ол арамдыда Советтик акылы эвеш экижөөн, хой-иништи организацыйларынын акылы идекшөөжөн. Сөзүңүзү ажылдар үеинде шефтер, корум-чурум хайгааралыг реидлер, хайгааралдар хой удаа организаастагылар.

Эртек чылдан бээр суурда кем-херек угулдар, оорлар чорук кыскач-биле кызыралып келген. Көдээ Советтик уругу-

КӨДЭЭ СОВЕТ

Көдээ Совет

Совет чыдык акылы чондан кирер планнаг соругаларын чедипшилтиг күрөстөп. Эт саларынын планын ийн катан, дүк планын 140 хуу боттадырган. Улурут чыдык-ламы буррп доозуган. Ол чедипшилтер көдө Советтик депутаттарынын, оогу хой салыгы активини күрөшүшкенин ажылдап болган хамаатыларынд бот-илекейиниң белдизиниң боттаган.

Совет чыдыктын салгып салышкынынын аямында хой уругуларын 142 немер уругуларга пособиени, өг-бүлениң көкөгүн салгып олааштыр эвеш оругалыг 115 өрөгө уругуларга немөдө дуаалаам чыгып, чус акыг кыргынар пенсияны ап турар.

СЭКП-нің ХХУ съездианың шийткелдерин амдыралга боттадылар, онгу беш чылдык ийги чыдык белги түшүлдүг боуду дөш баа Улуг Октябрьдин 60 чыл оюга төлөтүп угуражар дөш Бай-Тал деп аттап аттыг совхоз биле көдө Советтик боту чогу курчунниңикин ажылдап, чурттап турарлар.

М. КЫРЫЛЫГ-КАРА.

Редакциянын АДРЕЗИ: ИИ-АКС 667000

Кызыл, Шетанков-Кравченко кудумчуу, бажык № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторунуң 2-24-63, редакторунуң орадакчыларынын 2-25-24, 2-21-75, пропаванда кылдының 2-31-75, харымсалгалыг секретарынын 2-23-54, партиянын амдырал кылдының 2-37-13, культура кылдының 2-23-54, көдө ажыл-агый кылдының 2-21-47, үлөтүр кылдының 2-23-64, чагаа кылдының 2-41-27, информация база совет тургурут кылдының 2-23-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретариаттын 2-23-33, солун келбей барганда 2-32-75 төмөргөч доктаар.

Тираж 16332, ЧАГЫТ № 111. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП ҮНЕР

ШАЙБАЛЫГ ХОККЕИ

Шайбалыг хоккейге бистик республиканын школачыларынын команда таланы-биле бирги чери дөш маргылдаа Кызылга болуп эрткен. Ол маргылдааны республиканын күш-культура болган спорт комитети биле ВЛКСМ обкому калы организаастап эрттирген. Аяна Тыванын ачгы-агы булуңтарында сөзөм акыг оошар кирешкен.

Маргылдаа ийн бөлүккө эрткен. Улуг класстарын ошолдарынын арамды болган маргылдаа Кызылга «Бригаданы» командазы чыгык-ла командада утурбайл эркен чыгы тейиниң адын баа катан бадыткап. Олар түндөк оюнда элегестен келген «Факел» командазы-биле ойнаш, оларын 5:2 санаг уткан.

Бичи ошолдарын арамды баа республика намысканынын «Искатели» деп командазы шыгалар. Кызыл районунуң хоккейчилери ийги. Чадаанадан келген өөреникчилер үшү чөлдөрүн эөлөшөр. (Бистик көрр).

Table with 2 columns: Time and Event. Includes items like ФЕВРАЛЬ 12-ДЕ МОСКВАДА, 10.00—Медээлер, 10.10—Эртенги гимнастика, 10.30—«Буратино делегациясы», 11.00—«Ада-немер, саагерге!», 11.30—«Эртенги почта», Музыкандык программа, 12.00—«Чурукчулар дугайында», 13.00—«Литератураг беседалар», 13.00—«Совет литературы даштыкында», 13.45—«Балет артистериниң концерти», 14.25—«Мону шылар өслөр», 15.15—Хоккейге СССР-нің чемпионнады «Спартак», 16.05—Хоккей маргылдаанын улагымы, 16.45—«Тоога алаап кездеш», 18.20—«Кадикшы», 18.50—«Музыка чыгымы», 19.30—«НАТО: «Чыгарышкына узураалышкына операция», 20.10—«Медээлер», 20.10—«Спортлото» тиражы, 20.20—«Дирг амытаннар делегейинде», 21.20—«Эркендик кинокомедия», 22.50—23.00—«Часлар», 23.00—23.30—«Уе», Информатив программа.

АГААР

Богун республикага буртуп, азыр, чабас. Барып чүк улаанышкыныг хаттыг күжү кошмак. Агаарын температуурамы барымы таланы районнарга 15—20 өскө артамнамына 23—28 градус соок боуду.

РЕДАКТОР В. С. ШАРАВИН.

КИНО

ФЕВРАЛЬ 12-ДЕ «НАЙБРАЛЬ»: «Петр хаап арапты кадайладырган дугайында тоо» 9.10, 11.05, 13.05, 14.55, 16.50, 18.45, 20.40 шактарда. «ИНИОНЕР»: «Золушкага үш тоорук» 10.15, 14.30, «Туттур-бас өккөң негекчелери» деп фильмини маалдары-биле угууражыла — 16.50. «Зор» (2 сериялыг) 12.00, 18.00, 20.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Дирг амытаннар делегейинде», Кинофильм, 14.00 «Рамаля оттары» (2 сериялыг) 17.00, 19.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Алдын хемчегеш» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

Сергей Лаак-оолович Седенг Сергей-Сенте ДОСААФ-тын спорт-техниктиг дугуунуң 1974 чылдын март 14-те тывыскалы А.А. сериялыг, 1975-жыл дугайында чыгышкы шынылгаа чыткен. Ам ону күш чок деп санаар.

Бандр Манзасевич Увайзайга Тес-Хемде ДОСААФ-тын 1966 чылда тывыскалы 537904 дугайында чыгышкы шынылгаа чыткен. Ам ону күш чок деп санаар.

Бии-Хемниң спортчулары

ЧЕДИИШКИННЕРИВИС, ЧЕТПЕСТЕРИВИС

Спортту сайырадыр, оон материалдык базанын акыжылар дөш партия болган Совет чазак олае улуг кичэңгейин салып, тускай доктаалдарын хүлөөп ап турар болгай. Ону амдыралга боттарынар таланы-биле Бий-Хем районунуң комсомол, спорт организацыйлары боттуг хемчегерлерин ап чорудуп турар. Бир эвес 1976 чылда районна ниятизи-биле 16 күш-культура коллективтери турган болза, амгы үедө районда 20 күш-культура коллективтери бар. Инда 3 муң хире кизи хаара түтүнгөн.

Районунуң колхоз, совхозтарында, үлетип бурдурелдеринде, аян-бур коллективтеринде хөгүт, тыва хурештерини, футболду, волейболду, шыдыраанын, баскетболду, чик атлетиканын, туралы болган хаак спортунун секциялары ажылдап турар. Ол секцияларда 930 хире колхозчулар, ажылчынар, малчынар, механизаторлар хаара түтүнгөн.

Күш-культура болган спорт ажылы «Өк» совхозта багай эвес тургустунган. Инда спорт комитетинин даргазы Валерий Салчак ажылчы чонун даштыкы хурештеринде аян-бур спортчу маргылдааларын организаастап, секцияларын ажылдап, ынаар дыка хой уласту хаара түдүп турар. «Сельхозтехника» Бий-Хем салбырында спортка хандыкшыдык чолаачыларын, септекчилериниң саны хой. Бо коллективтиң футболга «Автомобилист»

деп командазы чүгө бистик районда эвес, а харын республикада шымык командаларын бирээл. Эрткен чылдын кузунда футболга «Тувина» сааа правда» солунуну шыналы дөш республика маргылдаанын ийги чөрин алган. Туранин № 1, 2 ортумак школарында спорт ажылы баа-ла багай эвес тургустунган.

Устүнде ады кирген черлерини, школарынын удурутчулары ажыл-инчилер хөгүтү шыгып, үеини ажыктыг эрттирер дөш салгып салып, боттуг деткичени көргүзүп, спорт ажылы сайырадырынга тазарымчалык байдалдарын тургүзүп келген.

Спорттун аян-бур хевирлеринде секцияларын эрттиреринге Туранин уругуларын спорт школарынын тренерлери Сергей Уйнуков-оол, Александр Черменев, «Сельхозтехника» Бий-Хем салбырында мурнакчы чолаачы, хой-иниңчи тренер, Тыва АССР-нин Дээди Советинин депутаты Александр Сараскин, Аржаан ортумак школанын башкыны Владимир Кусежик, «Адын» колхозта Кок-оол Шадыр, Туранин № 2 ортумак школазында күш-культура башкыны Аничкай. Маалы болган оон-да өккөлдөр улуг улуг-хууун кирип турарлар.

1976 чылда бистик районунуң спортчулары республика маргылдааларынын хой кезинге кирип, багай эвес түнпелдерлиг болган. Хаак спорттунга чүгө Танды районунуң көдө спортчуларына ойнакшып, ийгилиг маалдыгы чөрин эгелээп. А биатлонга чүгө Кызылдын шийлекке командалыгына кам-ла санын ойнакшып, ийги чөре болган бис.

Элэди болдар арамды болган чик атлетика маргылдаанын баа ийгилиг маалдыгы алынып.

Бистик районунуң спорт ажылында чедипшилтер-биле чергелештир чедип кылдынмай турар ажылдар ам-даа көчүр хой. Маада чамдык чик-жектерин кирип көрей. Бүгү-эвиледеки күш-культура комплекси—ГТО нормаларынын дужаалдамы кончүг багай чоруп турар. Бистик районда ниятизи-биле 13 муң акыг кизи чурттап турар. А ийнчаарга 1976 чылда районунуң ГТО нормалын дужааган деп шынылгаа чүгө 293 кижиде бар. Бүдүн чылдын дургузунда «Шивидиг» совхозтан, «Адын» колхозтан, район коллективинден болган Бий-Хем райкукумуунуң иштики херектер кылдының маалында кизи ГТО нормалын дужааваан. Ол черлериниң удурутчулары спорт ажылында чогуур кичэңгейин салбайн, боттарынын спортчуларынын район маргылдааларынын шүүт чорутушай турарлар.

Спорттун маалыг чөруу ам-даа чогуур негелделинге чөтиней турар. Эрткен чылдын бүдүн районга чүгө 119 кизи маалыг разрядтарын чөдин алган. Кышкы үедө аян-бур спортчу өшкөр, секциялар эрттирер спорт ааздары районда кончүг эвеш.

А. МАГОМЕДОВ, районда «Урожай» эки тура спорт инитиаленинч даргаам.

Х А А К Ч Ы

СЕРГЕЙ УЙНУК-ООЛ

Сергей Уйнуков-оол Туранин № 1 ортумак школазынын үстүк класстарына өөренип турган-аа, хаак спортунга хандыкшып, бедик мергекшидик тренерлерин удуруттуула-биле оон чакыттарын шыгызын ап, школачыларын республика маргылдаанын хой удаа киржин, маанилдиг черлерин ап турган.

Аныяк спортчу баштай хаактарынын 5—10 километр хемчөлдөрине мергекшип, адынан хаак орутарынга улуг уластуң бирги разрядынын нормалында бедик үеини школачы турган-аа көргүзүп турган.

Сергей Совет Армиянын хурөөзининге турган, хаакка сонуургаалынын улам күнчөлдөргөн. Дурт-сыны ууун, шыгекке аныяк оола оон тренерлери улуг кичэңгейин салып турган. Бир-до хун Сергей улуг тренери ону келдирип эккелеш, улуг маргылдаага күжүн шөпөк көрүп аяаа сүмөзөп. Бичан шериг округунуң бирги чери дөш болган маргылдаага Сергей кончүг эки маанай, үшүк шыналыг чөрин алган.

Хаак спорту спорттун кончүг нарын хевирлеринин бирээл. Иччалган Сергей Уйнуков-оол хаакчы кичеге чүгула херек шыдымык, хей черге девдөөсө, тура-сорукутуг мөзүшнарны хой чылдарын дургузулда болууну шыак спортунга хандыкшып турган чөдин алган.

Ол Совет Армиянын хурөөзинден хаалакшып келеш, республика маастабтыг улуг-улуг маргылдааларга доктаамал киржин, арга-дуркугаамы бедик хаакчылардан хойкү өөренип, бичан ап турган. Сергей бистик республиканың шымык хаакчылары чораян Семён Бай-Кара, Юрий Зырянов, Аничкай Маалы, Николай Санников олар-биле чыгык хаак орунуга маргылыш, оларнын хой чылдарда чөдөп алган бедик арга-дуркугаамынан дыка хой эки чүүлдерин билип алган.

Сергей бистик республиканын «Урожай» эки тура спорт инитиаленин шийлекке командалынын кезигүүнүгө хой чылдарда кирип, чурттуң хой-хой хоорайларынга эртин турган хаак маргылдааларында Тыванын төлөөлекчин болуп хой удаа киршинен. Ол 15—30 километр-

Сергей Уйнуков-оол

лере көдө спортчуларынын арамдыг чыгык эвес удаа бирги черин ап, зона маргылдааларында баа багай эвес түнпелдерин көргүзүп келген.

Амгы үедө Сергей Уйнуков-оол Туранда уругуларын спорт школазында тренерлери турар. Ол бо чылын Красноярсктин башкы институтунуң күш-культура салбырын бот өөрөдөнге-биле доозар.

Хаак спортунга Бий-Хем районунуң школачылары республиканын школачылар арамды ап шымык командаларынын бирээл, Олар сөөгү чылдарда чүгө Тандынын школачыларына ойнадып, ийгилиг шыналыг чөрин эгелеш турар. Шаак ол чедипшике тренер Сергей Уйнуков-оолдуң кирип турар улуг-хууу улуг.

В. ЧАДАМБА.

ЧУРУКТА: хаакчы С. Уйнуков-оол.

Уругуларын шынап алган. Бедик мергекшидик тренерлер оларга спорттун чакыттарын өөредип, боттарынын арга-дуркугаамы күзөлдүн-биле дамчыдып берип эгелешер.

Бир чыл өрткенде школазын чүгө хаак спортунга улаанышкынын кылдыр эде организаастаан. Ол чылдан эгелээп-ле уругуларын спорт школазынын хаакчылары республика маргылдааларында доктаамал кирип, ады-агы хемчөлдөргө школачыларын республика чемпиону апарган өөреникчилер-даа бар.

Школазын өөреникчилери-биле Марья Уйнуков-оол биле амгы үедө Красноярсктин политехниктиг институтунуң Кызылда филиалынын студентин Виктор Коловский олар биатлонга бистик республиканың спортчу адын зона маргылдаанынга камгалан чораян, багай эвес түнпелди көргүсөөрлөр. Школазын шымык хаакчыларынын бирээл турган Виктор Новоторжандык сес классты доослап, Уссурийскинин Суворов угу-

уругуларын шынап алган. Бедик мергекшидик тренерлер оларга спорттун чакыттарын өөредип, боттарынын арга-дуркугаамы күзөлдүн-биле дамчыдып берип эгелешер.

Бир чыл өрткенде школазын чүгө хаак спортунга улаанышкынын кылдыр эде организаастаан. Ол чылдан эгелээп-ле уругуларын спорт школазынын хаакчылары республика маргылдааларында доктаамал кирип, ады-агы хемчөлдөргө школачыларын республика чемпиону апарган өөреникчилер-даа бар.

Школазын өөреникчилери-биле Марья Уйнуков-оол биле амгы үедө Красноярсктин политехниктиг институтунуң Кызылда филиалынын студентин Виктор Коловский олар биатлонга бистик республиканың спортчу адын зона маргылдаанынга камгалан чораян, багай эвес түнпелди көргүсөөрлөр. Школазын шымык хаакчыларынын бирээл турган Виктор Новоторжандык сес классты доослап, Уссурийскинин Суворов угу-

уругуларын шынап алган. Бедик мергекшидик тренерлер оларга спорттун чакыттарын өөредип, боттарынын арга-дуркугаамы күзөлдүн-биле дамчыдып берип эгелешер.

Бир чыл өрткенде школазын чүгө хаак спортунга улаанышкынын кылдыр эде организаастаан. Ол чылдан эгелээп-ле уругуларын спорт школазынын хаакчылары республика маргылдааларында доктаамал кирип, ады-агы хемчөлдөргө школачыларын республика чемпиону апарган өөреникчилер-даа бар.

Школазын өөреникчилери-биле Марья Уйнуков-оол биле амгы үедө Красноярсктин политехниктиг институтунуң Кызылда филиалынын студентин Виктор Коловский олар биатлонга бистик республиканың спортчу адын зона маргылдаанынга камгалан чораян, багай эвес түнпелди көргүсөөрлөр. Школазын шымык хаакчыларынын бирээл турган Виктор Новоторжандык сес классты доослап, Уссурийскинин Суворов угу-